

האם רואי החשבון יצילו את העולם?

רואי החשבון יכולים לסייע להפוך את העולם למקום טוב יותר באמצעות גיבוש כללי גילוי ודיווח של חברות בתחומי הקיימות והקהילה < רגינה אונגר, אורי גרוסמן

מ-14 מדינות, שמנהלים יחדיו מחזור של 3 טריליון דולר בשנה, נמצא, כי 49% העריכו שקיים מיתאם גבוה ומעלה בין תחום הקיימות לביצועי הפירמות אותן הם מנהלים.

שני שלישים מהנשאלים ציינו שהם מעורבים במידה רבה באופן שוטף באסט-רטגיה בתחום הקיימות, ומעל ל-50% ציינו שרמת מעורבותם עלתה בשנה האחרונה. בשנת 2012 חל גידול במספר סמנכ"לי הכס-פים אשר מנהלים גם את תחום הקיימות (26% לעומת 17%).

בשנת 2002 נוסד Global Reporting Initiative (GRI), ארגון וולונטרי בינלאומי

החשבונאות להשתנות על מנת לשקף מאמ-צים אלה.

מדוע חשבונאות? לא רבים מודעים לכך שתאגידים עסקיים שמשתפים פעולה עם תאגידים ציבוריים ו/או תאגידים שלא למטרת רווח, הפועלים לפתרון קיומיות, כגון רעב והשלכות אסונות טבע, נהנים לא רק מהכרה ציבורית וגאווה צוות עובדיהן, אלא גם ובעיקר משיגים תשואות גבוהות יותר על הונם העצמי.

מחקרים מלמדים על הקשר שבין אחריות תאגידית לבין ביצועים פיננסיים. בסקר שנערך לפני מספר חודשים על ידי פירמת דלויט בקרב 250 סמנכ"לי כספים

האם רואי החשבון יצילו את העולם? - שאל פיטר בייקר (לשעבר מנכ"ל חברת התובלה TNT NV) בבלוג שפורסם בהארורד ביזנס ריווי במארס השנה. כוונתו היא, כי על מנת שתאגידים עסקיים רבים יהיו מעורבים יותר בפתרון הבעיות הקשות ביותר של עולמנו - על כללי

רו"ח רגינה אונגר, רו"ח אורי גרוסמן, אוניברסיטת תל אביב

שמטרתו פיתוח כלי דיווח תאגידי המבוסס על קיימות. כלי הדיווח כוללים נתונים מדי-דים, ובהם:

- < מדדי ביצוע כלכליים, לרבות רווחים, נכסים, השקעות, שכר, הטבות, מיסים, יעי-לות בעבודה, מוצרים ושירותים.
- < אינדיקאטורים סביבתיים, כגון אנר-גיה, מים, צריכת חומרים, זיהום אוויר, אדמה ומים, ושימוש באדמה.
- < מדדי ביצוע חברתיים: תכניות פרישה לעובדים, בריאות ובטיחות, שכר והטבות, הדרכות ואימונים, זכויות אדם ועוד.

הרעיון הוא לבצע מדידה שנתית עקבית של אינדיקאטורים שונים באופן שיאפשר לבעלי מניות, רשויות רגולטוריות וגורמים נוספים למדוד את איכות הביצוע התאגידי ותרומתו לעולם, שיאבחנו אותו מתאגידים אחרים. אבחנה זו תאפשר מתן מענקי עידוד, תמריצי מס ותמריצים שונים על ידי גורמים אלה, באופן שיעודד פעילות זו ויהפוך את העולם למקום טוב יותר.

כבר אמרו לפנינו שדוחות כספיים צריכים

לשקף הרבה מעבר למדידת שורה תחתונה של ביצועי חברה. עלינו לשאול את עצמנו האם יש להבחין בין חברות מרוויחות הערות לצורכי הקהילה והסביבה, לבין אחרות שמרוויחות אך ייתכן שעושות זאת על חשבון משלם המיסים (תוך קבלת הטבות מס לא הולמות) או תוך כדי ניצול משאבי טבע לאומיים מבלי לשלם על כך תמורה הולמת.

בישראל פועל מאז שנת 2003 דירוג מעלה, המאפשר לחברות לבחון ולדרג את ביצועיהן בתחום האחריות התאגידי. הדי-רוג מתבסס על קריטריונים מפורטים בשישה תחומים מרכזיים: איכות סביבה, אתיקה בעסקים, זכויות אדם וסביבת עבודה, מעור-רות בקהילה ממשל תאגידי ודיווח חברתי סביבתי. מדד מעלה נסחר בבורסה על בסיס יומי מפברואר 2005. הרכב החברות במדד מעודכן פעם בשנה - עם פרסום דירוג מעלה. מטרתו היא לאפשר השקעה אתית על פי קריטריונים של אחריות חברתית.

בשנת 2012 החברות הציבוריות שזכו לציון הכולל הגבוה ביותר היו בנק הפועלים,

בנק לאומי, בנק דיסקונט ושטראוס גרופ, והחברות הפרטיות סאנדיסק ישראל, פרו-קטר אנד גמבל ורפאל.

ואולם, האם מדד זה הוא התשובה למידע אותו צריך לקבל משקיע סביר? להע-רכתנו, התשובה היא שהמידע אינו מספק. אנו מאמינים, כי הדיווח החשבונאי בארץ לוקה בחסר בנושא זה.

לאור זאת, יש להוסיף לדיווח החשבונאי מידע טבלאי ומדיד, וכן תיאור כללי מחולק לנושאים בגוף הדוחות הכספיים, שיאפשר להעריך את איכות הרווח ולא רק את היקפו. מידע זה ראוי להדגשה, ולו רק כדי שהחב-רות יידעו שהן נמדדות גם על פי פרמטרים נוספים.

כך, לדוגמא, על חברות לפרט את ההש-קעות החברתיות שהן מבצעות לפי תחו-מים, תוך התייחסות לאחוז ההשקעה מתוך הרווח לפני מס. בנוסף, התאגידים יתנו גילוי איכותי ובו יפרטו את המדיניות בתחום ההשקעות החברתיות, המשאבים המוק-דשים לנושא והמדיניות לקביעתם, הזיקה

דוגמא לביאור: השקעות חברתיות

2011		2012		תחומים:
אחוז מהרווח לפני מס	סכום	אחוז מהרווח לפני מס	סכום	
_____	_____	_____	_____	חינוך
_____	_____	_____	_____	תרבות
_____	_____	_____	_____	תחבורה
_____	_____	_____	_____	בריאות
_____	_____	_____	_____	איכות הסביבה
_____	_____	_____	_____	מים
_____	_____	_____	_____	רווחה
_____	_____	_____	_____	אחר

מקרים של זיהום סביבתי והשלכות הישירות והעקיפות שלהם, פירוט קנסות וסנקציות שהוטלו על החברה בשל הפרת חוקים ותקנות בתחום הסביבה ועוד.

אנו מאמינים שגילויים כאלו ידרשו מהנהלת החברות והדירקטוריונים לקחת בחשבון גם שיקולים של אחריות חברתית, ויאפשרו למשתמשי הדוחות הכספיים להעריך בצורה אינטגרטיבית את הביצועים הפיננסיים בתוך ההקשר החברתי, הסביבתי והכלכלי בו פועלת החברה. דבר זה יסייע לא רק בקבלת החלטות של החברה ושל משקיעים, אלא גם בהגברת רמת האחריות החברתית של תאגידים, וכתוצאה מכך בהתמודדות עם בעיות חברתיות בישראל.

רואי החשבון יכולים לסייע רבות להפוך את העולם למקום טוב יותר. על מנת לעשות זאת, עליהם לשקוד על כללי גילוי ודיווח שיתנו ביטוי למאמצייהן הכנים של חברות עיסוקיות לתרום לקיימות ותחומי הקהילה השונים, וראוי שהרגולטור יסייע בכך. ●

פומה. בדוח זה מעריכה החברה כמותית את השפעת פעילותה על איכות הסביבה (שימוש במקורות מים, גזים, קרקע, זיהום אוויר ופסולת) תוך פילוח לפי מדינות הפעילות, שרשרת ההפצה ומגזרי הפעילות.

על חברות בישראל לתת גילוי דומה במסגרת הדוחות הכספיים, בנוסף לניתוח איכותי של הנהלת החברה להשפעת פעילותה על הסביבה. במסגרת זאת יינתן, בין היתר, מידע על הנושאים הבאים:

חומרים בהם משתמשת החברה, היקף חומרי הגלם הניתנים למחזור, היקף צריכת האנרגיה הישירה והעקיפה לפי מקורות עיקריים, פירוט האמצעים בהם נוקטת החברה במטרה לחסוך באנרגיה ולקדם שימוש באמצעים יעילים, כמות המים בהם נעשה שימוש תוך ציון המקורות העיקריים, פירוט קרקעות באזורי שימור והשפעת פעילות החברה עליהן, היקף פליטת גזים לפי מקורות עיקריים, פירוט היקף וסוג הפסולת החדשה, פירוט חומרים מסוכנים בהם נעשה שימוש ואופן הטיפול בהם, תיאור

בין ההשקעה החברתית לפעילות העסקית של החברה, השותפים החברתיים למימוש המדיניות, היעדים והמדדים להצלחה, הסבר להשפעת השקעות אלו על בעלי המניות והעובדים, אינטרסים של הלקוחות, הסביבה ועוד. הוספת גילוי זה תסייע בהגברת רמת ההשקעות החברתיות.

בנוסף, על חברות לפרסם שאלון בתחום ההשקעות החברתיות, בדומה לשאלון ממשל תאגידי שנדרש לאחרונה על ידי רשות ניירות ערך. במסגרת השאלון יציין התאגיד האם פועלת במסגרת הדירקטוריון ועדה לבחינת השקעות חברתיות, וכן פירוט מספר הישיבות שהתקיימו בנושא במהלך תקופת הדיווח, שמות חברי הוועדה ותפקידיהם, שיעור השתתפותם בישיבות בתקופת הדיווח והצהרה לגבי אי תלות חברי הוועדה בהשקעות החברתיות של החברה.

המידע החשבונאי צריך לכלול גם מידע בתחום איכות הסביבה, בדומה לדוח רווח והפסד סביבתי שפורסם לראשונה בשנת 2010 על ידי חברת ההלבשה הגרמנית

דוגמא לדוח רווח והפסד סביבתי

סה"כ	כסולת	זיהום אוויר	שימוש בקרקע	גזים	שימוש במים

סה"כ

לפי שרשרת היצור

הפצה ללקוחות

רמת יצור 1

רמת יצור 2

לפי איזורי פעילות

איזור 1

איזור 2

לפי מגזרי פעילות

מגזר פעילות 1

מגזר פעילות 2